

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గతస్య ఆయోధ్యకొండస్య

సప్తవింశతీతీర్థానాం పారాయణశీర్షిక

ఇరదై నల్లప రోజు పారాయణ - 13.11.2021

స	త్యే	న	లో	కాన్	జ	య	తి	దీ	నాన్	దా	నే	న	రా	ఘ	వః
7	1	0	3	1	8	1	6	8	0	8	0	0	2	4	4

గు	రూన్	శు	శ్రూ	ష	యా	వీ	రో	ధ	ను	షా	యు	ధి	శా	త్ర	వాన్
3	2	5	2	6	1	4	2	9	0	6	1	9	5	2	4

ధి - 9

పారాయణం చేయవలసిన సర్గలు : 09

సర్గల వరుస సంఖ్య

95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103 సర్గలు

పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య

19 + 31 + 31 + 18 + 42 + 77 + 09 + 49 + 32

308 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనాథం, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సృద్ధ్యర్థం, సర్వేషామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య, సద్బుద్ధీత్యాది, సర్వశుభఫలప్రాప్త్యర్థం, సర్వవిధ సుస్థిరతా సిద్ధ్యర్థం, విద్యావిత్తవాణిజ్య, దేశరక్షణాది రంగేషు, సర్వతోముఖాభివృద్ధి ద్వారా, శ్రీరామరాజ్యస్య, పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, వైదికధర్మాభిధానస్య, సనాతన ఆర్షధర్మస్య, సర్వోన్నతిసిద్ధ్యర్థం, తద్ధర్మప్రతికూలతా పరిహారార్థం, వైరిక్షయార్థం, గోసంరక్షణార్థం చ, విశేషతః, ఏతాద్భుత, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, సర్వతోముఖాభి-వృద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హోమపూర్వకం

సత్యేన లోకాన్ జయతి, దీనాన్ దానేన రాఘవః ।

గురూన్ శుశ్రూషయా వీరః, ధనుషా యుధి శాత్రవాన్ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, అయోధ్యాకాండసారాయణం, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ రెమిఫ్రార్థినె

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ఫ్రార్థినె

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।
రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ఫ్రార్థినె

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరెమిచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే పంచనవతితమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

అథ శైలాద్వినిస్క్రమ్య మైథిలీం కోసలేశ్వరః ।

అదర్శయచ్ఛుభజలాం రమ్యాం మన్దాకినీం నదీమ్ ॥ 95.1 ॥ (2 సార్లు)

అబ్రవీచ్ఛ వరారోహం చారుచంద్రనిభాననామ్ ।

విదేహరాజస్య సుతాం రామో రాజీవలోచనః ॥ 95.2 ॥

విచిత్రపులినాం రమ్యాం హంససారససేవితామ్ ।

కమలైరుపసమ్పన్నాం పశ్య మన్దాకినీం నదీమ్ ॥ 95.3 ॥

నానావిధైస్తీరరుహైః వృతాం పుష్పఫలద్రుమైః ।

రాజన్తిం రాజరాజస్య నలినీమివ సర్వతః ॥ 95.4 ॥

మృగయాధనిపీతాని కలుషామ్భాంసి సామ్రుతమ్ ।

తీర్థాని రమణీయాని రతిం సంజనయన్తి మే ॥ 95.5 ॥

జటాజినధరాః కాలే వల్కలోత్తరవాససః ।

ఋషయస్త్యవగాహన్తే నదీం మన్దాకినీం ప్రియే ॥ 95.6 ॥

ఆదిత్యముపతిష్ఠన్తే నియమాదూర్వబాహవః ।

ఏతే పరే విశాలాక్షి మునయస్సంశితవ్రతాః ॥ 95.7 ॥

మారుతోద్ధాతశిఖరైః ప్రసృత ఇవ పర్వతః ।

పాదపైః పత్రపుష్పాణి సృజద్భిరభితో నదీమ్ ॥ 95.8 ॥

క్వచిన్మణినికాశోదాం క్వచిత్పులినశాలినీమ్ ।

క్వచిత్పిద్ధజనాకీర్ణాం పశ్య మన్దాకినీం నదీమ్ ॥ 95.9 ॥

నిర్ధూతాన్ వాయునా పశ్య వితతాన్పుష్పసశ్చయాన్ ।

పోష్ణాయమానానపరాన్ పశ్య త్వం జలమధ్యగాన్ ॥ 95.10 ॥

తాంశ్చాతివల్గువచసః రథాఙ్గహ్వయనా ద్విజాః ।

అధిరోహన్తి కళ్యాణి వికూజస్తశ్శుభా గిరః ॥ 95.11 ॥

దర్శనం చిత్రకూటస్య మన్దాకిన్యాశ్చ శోభనే ।

అధికం పురవాసాచ్ఛ మన్యే తవ చ దర్శనాత్ ॥ 95.12 ॥

విధూతకలుషైస్సిద్ధైః తపోదమశమాన్వితైః ।

నిత్యవిక్షోభితజలాం విగాహస్వ మయా సహ ॥ 95.13 ॥

సఖీవచ్ఛ విగాహస్వ సీతే మన్దాకినీం నదీమ్ ।

కమలా న్యవమజ్జన్తి పుష్కరాణి చ భామిని ॥ 95.14 ॥

త్వం పౌరజనవద్వ్యాలాన్ అయోధ్యామివ పర్వతమ్ ।
మన్యస్వ వనితే నిత్యం సరయావదిమాం నదీమ్ ॥ 95.15 ॥

లక్ష్మణశ్చాపి ధర్మాత్మా మన్నిదేశే వ్యవస్థితః ।
త్వం చానుకూలా వైదేహి ప్రీతిం జనయథో మమ ॥ 95.16 ॥

ఉపస్ప్రుశంప్రీషవణం మధుమూలఫలాశనః ।
నాయోధ్యాయై న రాజ్యాయ స్పృహయేఽద్య త్వయా సహ ॥ 95.17 ॥

ఇమాం హి రమ్యాం మృగయాథశాలినీం, నిపీతతోయాం గజసింహవానరైః ।
సుపుష్పితాం పుష్పభరైరలంకృతాం, న సోఽస్తి యస్స్యాదగతక్లమస్సుఖీ ॥ 95.18 ॥

ఇతీవ రామో బహుసంకతం వచః, ప్రియాసహాయస్పరితం ప్రతి బ్రువన్ ।
చచార రమ్యం నయనాంజనప్రభం, స చిత్రకూటం రఘువంశవర్ధనః ॥ 95.19 ॥

(2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షణ్ణవతితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షణ్ణవతితమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

తాం తథా దర్శయిత్వా తు మైథిలీం గిరినిమ్నగామ్ ।
నిషసాద గిరిప్రస్థే సీతాం మాంసేన ఛందయన్ ॥ 96.1 ॥ (2 సార్లు)

ఇదం మేధ్యమిదం స్వాదు నిష్ఠ్ఠమిదమగ్నినా ।
ఏవమాస్తే స ధర్మాత్మా సీతయా సహ రాఘవః ॥ 96.2 ॥

తథా తత్రాసతస్తస్య భరతస్యోపయాయినః ।
సైన్యరేణుశ్చ శబ్దశ్చ ప్రాదురాస్తాం నభస్ప్రుశౌ ॥ 96.3 ॥

ఏతస్మిన్నంతరే త్రస్తాః శబ్దేన మహతా తతః ।
అర్దితా యూథసా మత్తాః సయూథా దుద్రువుర్దిశః ॥ 96.4 ॥

స తం సైన్యసముద్ధాతం శబ్దం శుశ్రావ రాఘవః ।
తాంశ్చ విప్రద్రుతాన్ సర్వాన్ యూథసానన్వవైక్షత ॥ 96.5 ॥

తాంశ్చ విద్రవతో దృష్ట్వా తం చ శ్రుత్వా చ నిస్వనమ్ ।
ఉవాచ రామస్సౌమిత్రిం లక్ష్మణం దీప్తతేజసమ్ ॥ 96.6 ॥

హంత లక్ష్మణ పశ్యేహ సుమిత్రా సుప్రజాస్త్వయా ।
భీమస్తనితగమ్భీరః తుములశ్శూయతే స్వనః ॥ 96.7 ॥

గజయూథాని వాఽ రణ్యే మహిషా వా మహావనే ।

విత్రాసితా మృగాస్సింహైః సహసా ప్రద్రుతా దిశః ॥ 96.8 ॥

రాజా వా రాజపుత్రో వా మృగయామటతే వనే ।

అన్యద్వా శ్వాపదం కించిత్ సామిత్రే జ్ఞాతుమర్హసి ॥ 96.9 ॥

సుదుశ్చరో గిరిశ్చాయం పక్షిణామపి లక్ష్మణ ।

సర్వమేతద్యథాతత్త్వమ్ అచిరాత్ జ్ఞాతుమర్హసి ॥ 96.10 ॥

స లక్ష్మణస్సన్వరితః సాలమారుహ్య పుష్పితమ్ ।

ప్రేక్షమాణో దిశస్సర్వాః పూర్వాం దిశముదైక్షత ॥ 96.11 ॥

ఉదజ్ముఖః ప్రేక్షమాణః దదర్భ మహతీం చమూమ్ ।

రథాశ్వగజసమ్బాధాం యత్తైర్యుక్తాం పదాతిభిః ॥ 96.12 ॥

తామశ్వగజసమ్పూర్ణాం రథధ్వజవిభూషితామ్ ।

శశంస సేనాం రామాయ వచనం చేదమబ్రవీత్ ॥ 96.13 ॥

అగ్నిం సంశమయత్వార్యః సీతా చ భజతాం గుహామ్ ।

సజ్యం కురుష్వ చాపం చ శరాంశ్చ కవచం తథా ॥ 96.14 ॥

తం రామః పురుషవ్యాఘ్రుః లక్ష్మణం ప్రత్యువాచ హ ।

అంగావేక్షస్వ సామిత్రే కస్యేమాం మన్యసే చమూమ్ ॥ 96.15 ॥

ఏవముక్తస్తు రామేణ లక్ష్మణో వాక్యమబ్రవీత్ ।

దిధక్షన్నివ తాం సేనాం రుషితః పావకో యథా ॥ 96.16 ॥

సమ్పన్నం రాజ్యమిచ్ఛంస్తు వ్యక్తం ప్రాప్యాభిషేచనమ్ ।

ఆవాం హన్తుం సమభ్యేతి కైకేయ్యా భరతస్సుతః ॥ 96.17 ॥

ఏష వై సుమహాన్ శ్రీమాన్ విటపీ సన్ప్రకాశతే ।

విరాజత్యుద్గతస్కంధః కోవిదారధ్వజో రథే ॥ 96.18 ॥

భజన్త్యేతే యథాకామమ్ అశ్వానారుహ్య శీఘ్రగాన్ ।

ఏతే భ్రాజన్తి సంహృష్టాః గజానారుహ్య సాదినః ॥ 96.19 ॥

గృహీతధనుషా చావాం గిరిం వీర శ్రయావహై ।

అథవేహైవ తిష్ఠావః సన్నద్ధాపుద్యతాయుధౌ ॥ 96.20 ॥

అపి నా వశమాగచ్ఛేత్ కోవిదారధ్వజో రణే ॥ 96.21 ॥

అపి ద్రక్ష్యామి భరతం యత్కృతే వ్యసనం మహత్ ।

త్వయా రాఘవ సన్ప్రూప్తం సీతయా చ మయా తథా ॥ 96.22 ॥

యన్నిమిత్తం భవాన్రాజ్యాత్ చ్యుతో రాఘవ శాశ్వతాత్ ।
సప్తాష్టోఽయమరిర్వీర భరతో వధ్య ఏవ మే ॥ 96.23 ॥

భరతస్య వధే దోషం నాహం పశ్యామి రాఘవ ।
పూర్వాపకారిణాం త్యాగే న హ్యధర్మో విధీయతే ॥ 96.24 ॥

పూర్వాపకారీ భరతః త్యక్తధర్మశ్చ రాఘవ ।
ఏతస్మిన్నిహతే కృత్వామ్ అనుశాధి వసుంధరామ్ ॥ 96.25 ॥

అద్య పుత్రం హతం సంఖ్యే కైకేయీ రాజ్యకాముకా ।
మయా పశ్యేత్సుదుఃఖార్తా హస్తిభగ్నుమివ ద్రుమమ్ ॥ 96.26 ॥

కైకేయీం చ వధిష్యామి సానుబన్ధాం సబాన్ధవామ్ ।
కలుషేణాద్య మహతా మేదినీ పరిముచ్యతామ్ ॥ 96.27 ॥

అద్యేమం సంయతం క్రోధమ్ అసత్కారం చ మానద ।
మోక్ష్యామి శత్రుసైన్యేషు కక్షేష్వివ హుతాశనమ్ ॥ 96.28 ॥

అద్యైతచ్చిత్రకూటస్య కాననం నిశితైశ్శరైః ।
భిన్దన్ శత్రుశరీరాణి కరిష్యే శోణితోక్షితమ్ ॥ 96.29 ॥

శరైర్నిర్భిన్నహృదయానున్ కుంజరాంస్తురగాంస్తథా ।
శ్వాపదాః పరికర్షన్తు నరాంశ్చ నిహతాన్మయా ॥ 96.30 ॥

శరాణాం ధనుషశ్చాహమ్ అన్యణోఽస్మి మహామృధే ।
ససైన్యం భరతం హత్వా భవిష్యామి న సంశయః ॥ 96.31 ॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షణ్ణవతితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే సప్తనవతితమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

సుసంరబ్ధం తు సామిత్రం లక్ష్మణం క్రోధమూర్ఛితమ్ ।
రామస్తు పరిసాన్త్వ్యాథ వచనం చేదమబ్రవీత్ ॥ 97.1 ॥ (2 సార్లు)

కిమత్ర ధనుషా కార్యమ్ అసినా వా సచర్మణా ।
మహేష్వాసే మహాప్రాజ్ఞే భరతే స్వయమాగతే ॥ 97.2 ॥

పితుస్సత్యం ప్రతిశ్రుత్య హత్వా భరతమాగతమ్ ।
కిం కరిష్యామి రాజ్యేన సాపవాదేన లక్ష్మణ ॥ 97.3 ॥

యద్భవ్యం బాన్ధవనాం వా మిత్రాణాం వా క్షయే భవేత్ ।
నాహం తత్ ప్రతిగృహ్ణీయాం భక్షాన్విషకృతానివ ॥ 97.4 ॥

ధర్మమర్థం చ కామం చ పృథివీం చాపి లక్ష్మణ ।
ఇచ్ఛామి భవతామర్థే ఏతత్ ప్రతిశృణోమి తే ॥ 97.5 ॥

భ్రాతృణాం సంగ్రహార్థం చ సుఖార్థం చాపి లక్ష్మణ ।
రాజ్యమప్యహమిచ్ఛామి సత్యేనాయుధమాలభే ॥ 97.6 ॥

నేయం మమ మహీ సౌమ్య దుర్లభా సాగరామ్బరా ।
స హీచ్ఛేయమధర్మేణ శక్రత్వమపి లక్ష్మణ ॥ 97.7 ॥

యద్వినా భరతం త్వాం చ శత్రుఘ్నం చాపి మానద ।
భవేన్మమ సుఖం కించిత్ భస్మ తత్కురుతాం శిఖీ ॥ 97.8 ॥

మన్యేఽహమాగతోఽయోధ్యాం భరతో భ్రాతృవత్సలః ।
మమ ప్రాణాత్ప్రియతరః కులధర్మమనుస్మరన్ ॥ 97.9 ॥

శ్రుత్వా ప్రవ్రాజితం మాం హి జటావల్కలధారిణమ్ ।
జానక్యాసహితం వీర త్వయా చ పురుషర్షభ ॥ 97.10 ॥

స్నేహేనాఽక్రాంతహృదయః శోకేనాకులితేంద్రియః ।
ద్రష్టుమభ్యాగతో హ్యేష భరతో నాన్యథాఽఽగతః ॥ 97.11 ॥

అమ్బాం చ కైకయాం రుష్య పరుషం చాప్రియం వదన్ ।
ప్రసాద్య పితరం శ్రీమాన్ రాజ్యం మే దాతుమాగతః ॥ 97.12 ॥

ప్రాప్తకాలం యదేషోఽస్మాన్ భరతో ద్రష్టుమిచ్ఛతి ।
అస్మాసు మనసాఽప్యేషః నాప్రియం కించిదాచరేత్ ॥ 97.13 ॥

విప్రియం కృతపూర్వం తే భరతేన కదా ను కిమ్ ।
ఈదృశం వా భయం తేఽద్య భరతం యోఽత్ర శంకసే ॥ 97.14 ॥

న హి తే నిష్ఠురం వాచ్యః భరతో నాప్రియం వచః ।
అహం హ్యప్రియముక్తస్త్వాం భరతస్యాప్రియే కృతే ॥ 97.15 ॥

కథం ను పుత్రాః పితరం హన్యుః కస్యాఞ్చిదాపది ।
భ్రాతా వా భ్రాతరం హన్యాత్ సౌమిత్రే ప్రాణమాత్మనః ॥ 97.16 ॥

యది రాజ్యస్య హేతోః త్వమిమాం వాచం ప్రభాషసే ।
వక్ష్యామి భరతం దృష్ట్వా రాజ్యమస్మై ప్రదీయతామ్ ॥ 97.17 ॥

ఉచ్యమానోఽపి భరతః మయా లక్ష్మణ తత్త్వతః ।
రాజ్యమస్మై ప్రయచ్ఛేతి బాధమిత్యేవ వక్ష్యతి ॥ 97.18 ॥

తథోక్తో ధర్మశీలేన భ్రాత్రా తస్య హితే రతః ।

లక్ష్మణః ప్రవివేశేవ స్వాని గాత్రాణి లజ్జయా ॥ 97.19 ॥

తద్వాక్యం లక్ష్మణశ్రుత్వా వ్రీడితః ప్రత్యువాచ హ ।

త్వాం మన్యే ద్రష్టుమాయాతః పితా దశరథస్వయమ్ ॥ 97.20 ॥

వ్రీడితం లక్ష్మణం దృష్ట్వా రాఘవః ప్రత్యువాచ హ ।

ఏష మన్యే మహాబాహుః ఇహాస్మాన్ ద్రష్టుమాగతః ॥ 97.21 ॥

అథవా నౌ ధ్రువం మన్యే మన్యమానస్సుఖోచితౌ ।

వనవాసమనుధ్యాయ గృహాయ ప్రతినేష్యతి ॥ 97.22 ॥

ఇమాం వాఽప్యేష వైదేహీమ్ అత్యంతసుఖసేవినీమ్ ।

పితా మే రాఘవశ్రీమాన్ వనాదాదాయ యాస్యతి ॥ 97.23 ॥

ఏతౌ తౌ సన్రుకాశేతే గోత్రవంతౌ మనోరమౌ ।

వాయువేగసమౌ వీర జవనౌ తురగోత్తమౌ ॥ 97.24 ॥

స ఏష సుమహాకాయః కమ్పతే వాహినీముఖే ।

నాగశ్చత్రుంజయౌ నామ వృద్ధస్తాతస్య ధీమతః ॥ 97.25 ॥

న తు పశ్యామి తచ్ఛత్రం పాణ్డరం లోకసత్కృతమ్ ।

పితుర్ద్రివ్యం మహాబాహోః సంశయౌ భవతీహ మే ॥ 97.26 ॥

వృక్షాగ్రాదవరోహ త్వం కురు లక్ష్మణ మద్వచః ।

ఇతీవ రామో ధర్మాత్మా సౌమిత్రిం తమువాచ హ ॥ 97.27 ॥

అవతీర్య తు సాలాగ్రాత్ తస్మాత్స సమితింజయః ।

లక్ష్మణః ప్రాంజలిర్భుత్వా తస్థౌ రామస్య పార్శ్వతః ॥ 97.28 ॥

భరతేనాపి సందిష్టౌ సమ్మర్దో న భవేదితి ।

సమంతాత్తస్య శైలస్య సేనా వాసమకల్పయత్ ॥ 97.29 ॥

అధ్యర్థమిక్ష్వాకుచమూః యోజనం పర్వతస్య సౌ ।

పార్శ్వే న్యవిశదావృత్య గజవాజిరథాకులా ॥ 97.30 ॥

సౌ చిత్రకూటే భరతేన సేనా, ధర్మం పురస్కృత్య విధూయ దర్పమ్ ।

ప్రసాదనార్థం రఘునందనస్య, విరాజతే నీతిమతా ప్రణీతా ॥ 97.31 ॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే సప్తనవతితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే అష్టనవతితమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

నివేశ్య సేనాం తు విభుః పద్భ్యం సాదవతాం వరః ।

అభిగన్తుం స కాకుత్స్థమ్ ఇయేష గురువర్తకమ్ ॥ 98.1 ॥ (2 సార్లు)

నివిష్టమాత్రే సైన్యే తు యథోద్దేశం వినీతవత్ ।

భరతో భ్రాతరం వాక్యం శత్రుఘ్నమిదమబ్రవీత్ ॥ 98.2 ॥

క్షీప్రం వనమిదం సౌమ్య నరసంఘైస్సమన్తతః ।

లుబ్ధైశ్చ సహితైరేభిః త్వమన్వేషితుమర్హసి ॥ 98.3 ॥

గుహలా జ్ఞాతిసహస్రేణ శరచాపాసిధారిణా ।

సమన్వేషతు కాకుత్స్థమ్ అస్మిన్ పరివృతస్స్వయమ్ ॥ 98.4 ॥

అమాత్యైస్సహ పౌరైశ్చ గురుభిశ్చ ద్విజాతిభిః ।

వనం సర్వం చరిష్యామి పద్భ్యం పరివృతస్స్వయమ్ ॥ 98.5 ॥

యావన్న రామం ద్రక్ష్యామి లక్షణం వా మహాబలమ్ ।

వైదేహీం చ మహాభాగం న మే శాంతిర్భవిష్యతి ॥ 98.6 ॥

యావన్న చంద్రసంకాశం ద్రక్ష్యామి శుభమాననమ్ ।

భ్రాతుః పద్మపలాశాక్షం న మే శాంతిర్భవిష్యతి ॥ 98.7 ॥

యావన్న చరణౌ భ్రాతుః పార్థివవ్యంజనాన్వితౌ ।

శిరసా ధారయిష్యామి న మే శాంతిర్భవిష్యతి ॥ 98.8 ॥

యావన్న రాజ్యే రాజ్యార్హః పితృపైతామహే స్థితః ।

అభిషేకజలక్లిన్నః న మే శాంతిర్భవిష్యతి ॥ 98.9 ॥

సిద్ధార్థః ఖలు సౌమిత్రిః యశ్చంద్రవిమలోపమమ్ ।

ముఖం పశ్యతి రామస్య రాజీవాక్షం మహాద్యుతి ॥ 98.10 ॥

కృతకృత్యా మహాభాగా వైదేహీ జనకాత్మజా ।

భర్తారం సాగరాంతాయాః పృథివ్యా యాఽనుగచ్ఛతి ॥ 98.11 ॥

సుభగశ్చిత్రకూటోఽసౌ గిరిరాజోపమో గిరిః ।

యస్మిన్వసతి కాకుత్స్థః కుబేర ఇవ నందనే ॥ 98.12 ॥

కృతకార్యమిదం దుర్గం వనం వ్యాలనిషేవితమ్ ।

యదధ్యాస్తే మహాతేజాః రామశ్చస్త్రభృతాం వరః ॥ 98.13 ॥

ఏవముక్త్యా మహాతేజాః భరతః పురషర్షభః ।

పద్భ్యమేవ మహాబాహుః ప్రవివేశ మహద్వనమ్ ॥ 98.14 ॥

స తాని ద్రుమజాలాని జాతాని గిరిసానుషు ।

పుష్పితాగ్రాణి మధ్యేన జగామ వదతాం వరః ॥ 98.15 ॥

స గిరేశ్చిత్రకూటస్య సాలమాసాద్య పుష్పితమ్ ।

రామాశ్రమగతస్యాగ్నేః దదర్శ ధ్వజముచ్చితమ్ ॥ 98.16 ॥

తం దృష్ట్వా భరతశ్రీమాన్ ముమోహ సహబాన్ధవః ।

అత్ర రామ ఇతి జ్ఞాత్వా గతః పారమివామ్భసః ॥ 98.17 ॥

స చిత్రకూటే తు గిరౌ నిశమ్య, రామాశ్రమం పుణ్యజనోపపన్నమ్ ।

గుహేన సార్థం త్వరితో జగామ, పునర్నివేశ్యైవ చమూం మహాత్మా ॥98.18॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయ ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే

అష్టనవతితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ఏకోనశతతమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

నివిష్టాయాం తు సేనాయామ్ ఉత్సుకో భరతస్తదా ।

జగామ భ్రాతరం ద్రష్టుం శత్రుఘ్నమనుదర్శయన్ ॥ 99.1 ॥ (2 సార్లు)

ఋషిం వసిష్ఠం సన్దిశ్య మాత్యూర్మే శీఘ్రమానయ ।

ఇతి త్వరితమగ్రే సః జగామ గురువత్సలః ॥ 99.2 ॥

సుమన్రస్త్వపి శత్రుఘ్నమ్ అదూరాదన్వపద్యత ।

రామదర్శనజస్తర్షః భరతస్యేవ తస్య చ ॥ 99.3 ॥

గచ్ఛన్నేవాథ భరతః తాపసాలయసంస్థితామ్ ।

భ్రాతుః పర్ణకుటీం శ్రీమాన్ ఉటజం చ దదర్శ హ ॥ 99.4 ॥

శాలయాస్త్వగ్రతస్తస్యాః దదర్శ భరతస్తదా ।

కాష్ఠాని చావభగ్నాని పుష్పాణ్యుపచితాని చ ॥ 99.5 ॥

స లక్ష్మణస్య రామస్య దదర్శాశ్రమమీయుషః ।

కృతం వృక్షేష్వభిజ్ఞానం కుశచీరైః క్వచిత్క్వచిత్ ॥ 99.6 ॥

దదర్శ వనే తస్మిన్ హతః సంచయాన్కృతాన్ ।

మృగాణాం మహిషాణాం చ కరీషైశ్చితకారణాత్ ॥ 99.7 ॥

గచ్ఛన్నేవ మహాబాహుః ద్యుతిమాన్భరతస్తదా ।

శత్రుఘ్నం చాబ్రవీద్ధృష్టః తానమాత్యాంశ్చ సర్వశః ॥ 99.8 ॥

మన్యే ప్రాప్తాః స్మ తం దేశం భరద్వాజో యమబ్రవీత్ ।

నాతిదూరే హి మన్యేఽహం నదీం మందాకినీమితః ॥ 99.9 ॥

ఉచ్చైర్బద్ధాని చీరాణి లక్ష్మణేన భవేదయమ్ ।

అభిజ్ఞానకృతః పన్థా వికాలే గన్తుమిచ్ఛతా ॥ 99.10 ॥

ఇదం చోదాత్తదన్తానాం కుంజరాణాం తరస్వినామ్ ।

శైలపార్శ్వే పరిక్రాంతమ్ అన్యోన్యమభిగర్జతామ్ ॥ 99.11 ॥

యమేవాధాతుమిచ్ఛన్తి తాపసాస్సతతం వనే ।

తస్యాసౌ దృశ్యతే ధూమః సంకులః కృష్ణవర్తునః ॥ 99.12 ॥

అత్రాహం పురుషవ్యాఘ్రం గురుసత్కారకారిణమ్ ।

ఆర్యం ద్రక్ష్యామి సంహృష్టః మహర్షిమివ రాఘవమ్ ॥ 99.13 ॥

అథ గత్వా ముహూర్తం తు చిత్రకూటం స రాఘవః ।

మందాకినీమనుప్రాప్తః తం జనం చేదమబ్రవీత్ ॥ 99.14 ॥

జగత్యాం పురషవ్యాఘ్ర ఆస్తే వీరాసనే రతః ।

జనేన్ద్రో నిర్జనం ప్రాప్య ధిజ్ఞే జన్మ సజీవితమ్ ॥ 99.15 ॥

మత్కృతే వ్యసనం ప్రాప్తః లోకనాథో మహాద్యుతిః ।

సర్వాన్కామాన్పరిత్యజ్య వనే వసతి రాఘవః ॥ 99.16 ॥

ఇతి లోకసమాక్రుష్టః పాదేష్వద్య ప్రసాదయన్ ।

రామస్య నిపతిస్యామి సీతాయా లక్ష్మణస్య చ ॥ 99.17 ॥

ఏవం స విలపంస్తస్మిన్ వనే దశరథాత్మజః ।

దదర్భ మహాతీం పుణ్యాం పర్లశాలాం మనోరమామ్ ॥ 99.18 ॥

సాలతాలాశ్వకర్ణానాం పర్ణైర్బహుభిరావృతామ్ ।

విశాలాం మృదుభిస్తీర్ణాం కుశైర్వేదిమివాధ్వరే ॥ 99.19 ॥

శక్రాయుధనికాశైశ్చ కార్ముకైర్భారసాధనైః ।

రుక్మపృష్ఠైర్మహాసారైః శోభితాం శత్రుబాధకైః ॥ 99.20 ॥

అర్కరశ్మి ప్రతీకాశైః ఘోరైస్తూణీగతైశ్శరైః ।

శోభితాం దీప్తవదనైః సర్పైర్భృగవతీమివ ॥ 99.21 ॥

మహారజతవాసోభ్యామ్ అసిభ్యాం చ విరాజితామ్ ।

రుక్మబిందువిచిత్రాభ్యాం చర్మభ్యాం చాపి శోభితామ్ ॥ 99.22 ॥

గోధాఙ్గుళిత్రైరాసక్తైః చిత్రైః కాంచనభూషితైః ।

అరిసంఘైరనాధృప్యోం మృగైస్సింహగుహో మివ ॥ 99.23 ॥

ప్రాగుదక్రవణాం వేదిం విశాలాం దీప్తపావకామ్ ।

దదర్శ భరతస్తత్ర పుణ్యాం రామనివేశనే ॥ 99.24 ॥

నిరీక్ష్య స ముహూర్తం తు దదర్శ భరతో గురుమ్ ।

ఉటజే రామమాసీనం జటామణ్డలధారిణమ్ ॥ 99.25 ॥

తం తు కృష్ణాజినధరం చీరవల్కలవాససమ్ ।

దదర్శ రామమాసీనమ్ అభితః పావకోపమమ్ ॥ 99.26 ॥

సింహస్కన్ధం మహాబాహుం పుణ్డరీకనిభేక్షణమ్ ।

పృథివ్యాస్సాగరాంతాయాః భర్తారం ధర్మచారిణమ్ ॥ 99.27 ॥

ఉపవిష్టం మహాబాహుం బ్రహ్మణామివ శాశ్వతమ్ ।

స్థణ్డిలే దర్శసంస్తీర్ణే సీతయా లక్ష్మణేన చ ॥ 99.28 ॥

తం దృష్ట్వా భరతశ్రీమాన్ దుఃఖశోకపరిఘ్నతః ।

అభ్యధావత ధర్మాత్మా భరతః కైకేయా సుతః ॥ 99.29 ॥

దృష్ట్వైవ విలలాపాఽర్తుః బాష్పసందిగ్ధయా గిరా ।

అశక్నువన్ ధారయితుం ధైర్యాద్వచనమబ్రవీత్ ॥ 99.30 ॥

యస్సంసది ప్రకృతిభిః భవేద్యుక్త ఉపాసితమ్ ।

వన్వైర్మృగైరుపాసీనః సోఽయమాస్తే మమాగ్రజః ॥ 99.31 ॥

వాసోభిర్బహుసాహస్రైః యో మహాత్మా పురోచితః ।

మృగాజినే సోఽయమిహ ప్రవస్తే ధర్మమాచరన్ ॥ 99.32 ॥

అధారయద్యో వివిధాః చిత్రాస్సుమనసస్తదా ।

సోఽయం జటాభారమిమం వహతే రాఘవః కథమ్ ॥ 99.33 ॥

యస్య యజ్ఞైర్యథోదిష్టైః యుక్తో ధర్మస్య సంచయః ।

శరీరక్లేశసమ్భృతం స ధర్మం పరిమార్గతే ॥ 99.34 ॥

చందనేన మహార్హేణ యస్యాంగముపసేవితమ్ ।

మలేన తస్యాంగమిదం కథమార్యస్య సేవ్యతే ॥ 99.35 ॥

మన్నిమిత్తమిదం దుఃఖం ప్రాప్తో రామస్సుభోచితః ।

ధిగ్భీవితం నృశంసస్య మమ లోకవిగర్హితమ్ ॥ 99.36 ॥

ఇత్యేవం విలపన్దీనః ప్రస్విన్నముఖపంకజః ।

పాదావప్రాప్య రామస్య పపాత భరతో రుదన్ ॥ 99.37 ॥

దుఃఖాభితప్తో భరతః రాజపుత్రో మహాబలః ।

ఉక్త్యార్యేతి సకృద్దీనం పునర్నోవాచ కించన ॥ 99.38 ॥

బాష్పాపిహతకణ్ఠశ్చ ప్రేక్ష్య రామం యశస్వినమ్ ।

ఆర్యేత్యోవాథ సంక్రుశ్య వ్యాహర్తుం నాశకత్తదా ॥ 99.39 ॥

శత్రుఘ్నశ్చాపి రామస్య వవందే చరణౌ రుదన్ ।

తావుభౌ స సమాలింగ్య రామశ్చాశ్రూణ్యవర్తయత్ ॥ 99.40 ॥

తతస్సుమంద్రేణ గుహేన చైవ, సమీయతూ రాజసుతావరణ్యే ।

దివాకరశ్చైవ నిశాకరశ్చ, యథామ్బరే శుక్రబృహస్పతిభ్యామ్ ॥ 99.41 ॥

తాన్పార్థివాన్వారణయూథపాభాన్, సమాగతాంస్తత్ర మహత్యరణ్యే ।

వనాకసస్తేఽపి సమీక్ష్య సర్వేఽప్యశ్రూణ్యముఞ్చన్ప్రవిహాయ హర్షమ్ ॥99.42॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ఏకోనశతతమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే శతతమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

జటిలం చీరవసనం ప్రాంజలిం పతితం భువి ।

దదర్శ రామో దుర్దర్శం యుగాన్తే భాస్కరం యథా ॥ 100.1 ॥ (2 సార్లు)

కథంచిదభివిజ్ఞాయ వివర్ణవదనం కృశమ్ ।

భ్రాతరం భరతం రామః పరిజగ్రాహ బాహునా ॥ 100.2 ॥

ఆఘ్రూయ రామస్తం మూర్ఛి పరిష్పజ్య చ రాఘవః ।

అజ్కే భరతమారోప్య పర్యప్చృత్సమాహితః ॥ 100.3 ॥

క్వ ను తేఽభూత్ప్రితా తాత యదరణ్యం త్వమాగతః ।

న హి త్వం జీవతస్తస్య వనమాగన్తుమర్హసి ॥ 100.4 ॥

చిరస్య బత పశ్యామి దూరాద్భరతమాగతమ్ ।

దుష్ప్రతీకమరణ్యేఽస్మిన్ కిం తాత వనమాగతః ॥ 100.5 ॥

కచ్ఛిద్ధారయతే తాత రాజా యత్ప్రమిహోఽగతః ।

కచ్ఛిన్నదీనస్సహసా రాజా లోకాన్తరం గతః ॥ 100.6 ॥

కచ్ఛిత్సామ్య న తే రాజ్యం భ్రష్టం బాలస్య శాశ్వతమ్ ॥ 100.7 ॥

కచ్చిచ్చుశ్రూషసే తాత పితరం సత్యవిక్రమమ్ || 100.8 ||

కచ్చిద్ధశరథో రాజా కుశలీ సత్యసంగ్రహః ।

రాజసూయాశ్వమేధానామ్ ఆహర్తా ధర్మనిశ్చయః || 100.9 ||

స కచ్చిద్బ్రాహ్మణో విద్వాన్ ధర్మనిత్యో మహాద్యుతిః ।

ఇక్ష్యాకూణాముపాధ్యాయః యథావత్తాత పూజ్యతే || 100.10 ||

సా తాత కచ్చిత్కౌసల్యా సుమిత్రా చ ప్రజావతీ ।

సుఖినీ కచ్చిదార్యా చ దేవీ నన్దతి కైకయా || 100.11 ||

కచ్చిద్వినయసంపున్నః కులపుత్రో బహుశ్రుతః ।

అనసూయురనుద్రష్టా సత్కృతస్తే పురోహితః || 100.12 ||

కచ్చిదగ్నిషు తే యుక్తః విధిజ్ఞో మతిమాన్యజుః ।

హుతం చ హెలాష్యమాణం చ కాలే వేదయతే సదా || 100.13 ||

కచ్చిద్దేవాన్పిత్రాన్ మాతృః గురూన్ పితృసమానపి ।

వృద్ధాంశ్చ తాత వైద్యాంశ్చ బ్రాహ్మణాంశ్చాభిమన్యసే || 100.14 ||

ఇష్వస్త్రవరసంపున్నమ్ అర్థశాస్త్రవిశారదమ్ ।

సుధన్వానముపాధ్యాయం కచ్చిత్త్వం తాత మన్యసే || 100.15 ||

కచ్చిదాత్మసమాశ్చారాః శ్రుతవన్తో జితేంద్రియాః ।

కులీనాశ్చేంగితజ్ఞాశ్చ కృతాస్తే తాత మన్రిణః || 100.16 ||

మన్తో విజయమూలం హి రాజ్ఞాం భవతి రాఘవ ।

సుసంవృతో మంత్రధరైః అమాత్యైశ్చాస్త్రకోవిదైః || 100.17 ||

కచ్చిన్నిద్రావశం వైషీః కచ్చిత్కాలే ప్రబుధ్యసే ।

కచ్చిచ్చాపరరాత్రేషు చిన్తియస్యర్థవైపుణమ్ || 100.18 ||

కచ్చిన్మన్త్రయసే వైకః కచ్చిన్న బహుభిస్సహ ।

కచ్చిత్తే మన్త్రితో మన్త్రః రాష్ట్రం న పరిధావతి || 100.19 ||

కచ్చిదర్థం వినిశ్చిత్య లఘుమూలం మహెలాదయమ్ ।

క్షిప్రమారభసే కర్తుం న దీర్ఘయసి రాఘవ || 100.20 ||

కచ్చిత్తే సుకృతాన్యేవ కృతరూపాణి వా పునః ।

విదుస్తే సర్వకార్యాణి న కర్తవ్యాని పార్థివాః || 100.21 ||

కచ్చిన్న తర్కైర్యుక్త్యా వా యే చాప్యపరికీర్తితాః ।

త్వయా వా తవ వాఽమాత్యైః బుధ్యతే తాత మన్త్రితమ్ || 100.22 ||

కచ్చిత్సహస్రాన్మూర్ఖాణామ్ ఏకమిచ్ఛసి పణ్డితమ్ ।

పణ్డితో హ్యర్థకృచ్ఛేషు కుర్యాన్నిశ్చేయసం మహత్ || 100.23 ||

సహస్రాణ్యపి మూర్ఖాణాం యుద్యుషాస్తే మహీపతిః ।

అథవాప్యయుతాన్యేవ నాస్తి తేషు సహాయతా ॥ 100.24 ॥

ఏకోఽప్యమాత్యో మేధావీ శూరో దక్షో విచక్షణః ।

రాజానం రాజమాత్రం వా ప్రాపయేన్మహతీం శ్రియమ్ ॥ 100.25 ॥

కచ్చిన్ముఖ్యా మహాత్వేవ మధ్యమేషు చ మధ్యమాః ।

జఘన్యాశ్చ జఘన్యేషు భృత్యాః కర్మసు యోజితాః ॥ 100.26 ॥

అమాత్యానుపధాఽ తీతాన్ పితృపైతామహాశ్చుచీన్ ।

శ్రేష్ఠాన్ శ్రేష్ఠేషు కచ్చిత్త్వం నియోజయసి కర్మసు ॥ 100.27 ॥

కచ్చిన్నోగ్రేణ దణ్డేన భృశముద్వేజితప్రజమ్ ।

రాష్ట్రం తవానుజానన్తి మన్త్రిణః కైకయాసుత ॥ 100.28 ॥

కచ్చిత్త్వాం నావజానన్తి యాజకాః పతితం యథా ।

ఉగ్రప్రతిగ్రహీతారం కామయానమివ స్త్రియః ॥ 100.29 ॥

ఉపాయకుశలం వైద్యం భృత్యసందూషణే రతమ్ ।

శూరమైశ్వర్యకామం చ యో న హన్తి స వధ్యతే ॥ 100.30 ॥

కచ్చిద్బుష్టశ్చ శూరశ్చ మతిమాన్ ధృతిమాన్ శుచిః ।

కులీనశ్చానురక్తశ్చ దక్షస్సేనాపతిః కృతః ॥ 100.31 ॥

బలవన్తశ్చ కచ్చిత్తే ముఖ్యా యుద్ధవిశారదాః ।

దృష్టాపదానా విక్రాన్తాః త్వయా సత్కృత్యమానితాః ॥ 100.32 ॥

కచ్చిద్బులస్య భక్తం చ వేతనం చ యథోచితమ్ ।

సన్ప్రాప్తకాలం దాతవ్యం దదాసి న విలम्బసే ॥ 100.33 ॥

కాలాతిక్రమణాఞ్చైవ భక్తవేతనయోర్భూతాః ।

భర్తుః కుప్యన్తి దుప్యన్తి సోఽనర్థః సుమహాన్ స్మృతః ॥ 100.34 ॥

కచ్చిత్సర్వేఽనురక్తాస్త్వాం కులపుత్రాః ప్రధానతః ।

కచ్చిత్ప్రాణాంస్తవార్థేషు సన్వజన్తి సమాహితాః ॥ 100.35 ॥

కచ్చిజ్ఞానపదో విద్వాన్ దక్షిణః ప్రతిభానవాన్ ।

యథోక్తవాదీ దూతస్తే కృతో భరత పణ్డితః ॥ 100.36 ॥

కచ్చిదష్టాదశాన్యేషు స్వపక్షే దశ పశ్చ చ ।

త్రిభిస్త్రిభిరవిజ్ఞాతైః వేత్సి తీర్థాని చారకైః ॥ 100.37 ॥

కచ్చిద్వ్యుషాస్తానహితాన్ ప్రతియాతాంశ్చ సర్వదా ।

దుర్బలాననవజ్ఞాయ వర్తసే రిపుసూదన ॥ 100.38 ॥

కచ్చిన్న లోకాయతికాన్ బ్రాహ్మణాంస్తాత సేవసే ॥

అనర్థకుశలా హ్యేతే బాలాః పణ్డితమానినః ॥ 100.39 ॥

ధర్మశాస్త్రేషు ముఖ్యేషు విద్యమానేషు దుర్బుధాః ।

బుద్ధిమాన్వీక్షికిం ప్రాప్య నిరర్థం ప్రవదన్తి తే ॥ 100.40 ॥

వీరైరధ్యుషితాం పూర్వమ్ అస్మాకం తాత పూర్వకైః ।

సత్యనామాం దృఢ ద్వారాం హస్త్యశ్వరథసంక్కులామ్ ॥ 100.41 ॥

బ్రాహ్మణైః క్షత్రియైర్వైశ్యైః స్వకర్మనిరతైస్సదా ।

జితేంద్రియైర్మహలాత్సాహైః వృతామార్వైస్సహస్రశః ॥ 100.42 ॥

ప్రాసాదైర్వివిధాకారైః వృతాం వైద్యజనాకులామ్ ।

కచ్చిత్సుముదితాం స్ఫీతామ్ అయోధ్యాం పరిరక్షసి ॥ 100.43 ॥

కచ్చిచ్చిత్యశతైర్బుష్టః సునివిష్టజనాకులః ।

దేవస్థానైః ప్రసాభిశ్చ తటాకైశ్చోపశోభితః ॥ 100.44 ॥

ప్రహృష్టనరనారీకః సమాజోత్సవశోభితః ।

సుకృష్టసీమా పశుమాన్ హింసాభిః పరివర్జితః ॥ 100.45 ॥

అదేవమాతృకో రమ్యః శ్వాపదైః పరివర్జితః ।

పరిత్యక్తో భయైస్సర్వైః ఖనిభిశ్చోపశోభితః ॥ 100.46 ॥

వివర్జితో నరైః సాపైః మమ పూర్వైస్సురక్షితః ।

కచ్చిజ్జనపదస్స్థితః సుఖం వసతి రాఘవ ॥ 100.47 ॥

కచ్చిత్తే దయితాస్సర్వే కృషిగోరక్షజీవినః ।

వార్తాయాం సంశ్రితస్తాత లోకో హి సుఖమేధతే ॥ 100.48 ॥

తేషాం గుప్తిపరీహారైః కచ్చిత్తే భరణం కృతమ్ ।

రక్ష్యా హి రాజ్ఞా ధర్మేణ సర్వే విషయవాసినః ॥ 100.49 ॥

కచ్చిస్త్రియస్సాన్వయసి కచ్చిత్తాశ్చ సురక్షితాః ।

కచ్చిన్న శ్రద్ధాదాస్యాసాం కచ్చిద్గుహ్యం న భాషసే ॥ 100.50 ॥

కచ్చిన్నాగవనం గుప్తం కచ్చిత్తే సన్తి ధేనుకాః ।

కచ్చిన్న గణికాశ్వానాం కుంజరాణాం చ తృప్యసి ॥ 100.51 ॥

కచ్చిద్దర్శయసే నిత్యం మనుష్యాణాం విభూషితమ్ ।

ఉత్థాయోత్థాయ పూర్వాహ్నే రాజపుత్ర మహాపథే ॥ 100.52 ॥

కచ్చిన్న సర్వే కర్మాన్తాః ప్రత్యక్షాస్తేఽవిశంకయా ।

సర్వే వా పునరుత్స్రుష్టా మధ్యమేవాత్ర కారణమ్ ॥ 100.53 ॥

కచ్చిత్సర్వాణి దుర్గాణి ధనధాన్యాయుధోదకైః ।

యన్తైశ్చ పరిపూర్ణాని తథా శిల్పిధనుర్ధరైః ॥ 100.54 ॥

ఆయస్తే విపులః కచ్చిత్ కచ్చిదల్పతరో వ్యయః ।

అపాత్రేషు న తే కచ్చిత్ కోశో గచ్ఛతి రాఘవ ॥ 100.55 ॥

దేవతార్థే చ పిత్రర్థే బ్రాహ్మణాభ్యాగతేషు చ ।

యోధేషు మిత్రవర్గేషు కచ్చిద్గచ్ఛతి తే వ్యయః ॥ 100.56 ॥

కచ్చిదార్యో విశుద్ధాత్మా క్షౌరితశ్చోరకర్మణా ।

అపృష్టశ్చాస్త్రకుశలైః న లోభాద్వధ్యతే శుచిః ॥ 100.57 ॥

గృహీతశ్చైవ పృష్టశ్చ కాలే దృష్టస్సకారణః ।

కచ్చిన్న ముచ్యతే చోరః ధనలోభాన్నరక్షభ ॥ 100.58 ॥

వ్యసనే కచ్చిదాధ్యస్య దుర్గతస్య చ రాఘవ ।

అర్థం విరాగాః పశ్యన్తి తవామాత్యా బహుశ్రుతాః ॥ 100.59 ॥

యాని మిథ్యాఽభిశస్తానాం పతన్త్యస్రాణి రాఘవ ।

తాని పుత్రాన్పశూన్ ఘ్నున్తి ప్రీత్యర్థమనుశాసతః ॥ 100.60 ॥

కచ్చిద్వృద్ధాంశ్చ బాలాంశ్చ వైద్యాముఖ్యాంశ్చ రాఘవ ।

దానేన మనసా వాచా త్రిభిరేతైర్బుభూషసే ॥ 100.61 ॥

కచ్చిద్గురూంశ్చ వృద్ధాంశ్చ తాపసాన్ దేవతాతిథీన్ ।

చైత్యాంశ్చ సర్వాన్సిద్ధార్థాన్ బ్రాహ్మణాంశ్చ నమస్యసి ॥ 100.62 ॥

కచ్చిదర్థేన వా ధర్మమ్ అర్థం ధర్మేణ వా పునః ।

ఉభౌ వా ప్రీతిలోభేన కామేన చ న బాధసే ॥ 100.63 ॥

కచ్చిదర్థం చ ధర్మం చ కామంచ జయతాం వర ।

విభజ్య కాలే కాలజ్ఞ సర్వాన్వరద సేవసే ॥ 100.64 ॥

కచ్చిత్తే బ్రాహ్మణాశ్చర్మ సర్వశాస్త్రార్థకోవిదాః ।

ఆశంసన్తే మహాప్రాజ్ఞ పౌరజానపదైస్సహ ॥ 100.65 ॥

నాస్తిక్యమన్యతం క్రోధం ప్రమాదం దీర్ఘసూత్రతామ్ ।

అదర్శనం జ్ఞానవతామ్ ఆలస్యం పశ్చవృత్తితామ్ ॥ 100.66 ॥

ఏకచింతనమర్థానామ్ అనర్థజ్ఞైశ్చ మన్త్రణామ్ ।

నిశ్చితానామనారమ్భం మన్త్రస్యాపరిరక్షణామ్ ॥ 100.67 ॥

మంగళాస్య ప్రయోగం చ ప్రత్యుత్థానం చ సర్వతః ।

కచ్చిత్వం వర్ణయస్యేతాన్ రాజదోషాంశ్చతుర్దశ ॥ 100.68 ॥

దశపశ్చచతుర్వర్గాన్ సప్తవర్గం చ తత్త్వతః ।

అష్టవర్గం త్రివర్గం చ విద్యాస్తిప్రశ్చ రాఘవ ॥ 100.69 ॥

ఇంద్రియాణాం జయం బుద్ధ్యా షాడ్గుణ్యం దైవమానుషమ్ ।

కృత్యం వింశతివర్గం చ తథా ప్రకృతిమణ్డలమ్ ॥ 100.70 ॥

యాత్రాదణ్డవిధానం చ ద్వియోనీ సంధివిగ్రహా ।

కచ్ఛిదేతాన్మహాప్రాజ్ఞ యథావదనుమన్యసే ॥ 100.71 ॥

మన్త్రిభిష్ట్యం యథోద్దిష్టైః చతుర్భిస్త్రిభిరేవ వా ।

కచ్ఛిత్సమస్తైర్వ్యస్తైశ్చ మన్త్రం మన్త్రయసే మిథః ॥ 100.72 ॥

కచ్ఛిత్తే సఫలా వేదాః కచ్ఛిత్తే సఫలాః క్రియాః ।

కచ్ఛిత్తే సఫలా దారాః కచ్ఛిత్తే సఫలం శ్రుతమ్ ॥ 100.73 ॥

కచ్ఛిదేషైవ తే బుద్ధిర్యథోక్తా మమ రాఘవ ।

ఆయుష్యా చ యశస్యా చ ధర్మకామార్థసంహితా ॥ 100.74 ॥

యాం వృత్తిం వర్తతే తాతః యాం చ నః ప్రపితామహాః ।

తాం వృత్తిం వర్తసే కచ్ఛిత్ యా చ సత్పథగా శుభా ॥ 100.75 ॥

కచ్ఛిత్స్వాదు కృతం భోజ్యమ్ ఏకో నాశ్నాసి రాఘవ ।

కచ్ఛిదాశం సమానేభ్యః మిత్రేభ్యస్సప్రయచ్ఛసి ॥ 100.76 ॥

రాజా తు ధర్మేణ హి పాలయిత్వా, మహామతిర్దణ్డధరః ప్రజానామ్ ।

అవాప్య కృత్వాం వసుధాం యథావత్, ఇతశ్చ్యుతస్స్వర్గముపైతి విద్వాన్ ॥ 100.77 ॥

(2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే శతతమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ఏకోత్తరశతతమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

రామస్య వచనం శ్రుత్వా భరతః ప్రత్యువాచ హ ।

కిం మే ధర్మాద్విహీనస్య రాజధర్మః కరిష్యతి ॥ 101.1 ॥ (2 సార్లు)

శాశ్వతోఽయం సదా ధర్మః స్థితోఽస్మాసు నరర్షభ ।

జ్యేష్ఠ పుత్రే స్థితే రాజన్ న కనీయాన్ నృపో భవేత్ ॥ 101.2 ॥

స సమృద్ధాం మయా సార్థమ్ అయోధ్యాం గచ్ఛ రాఘవ ।

అభిషేచయ చాత్మానం కులస్యాస్య భవాయ నః ॥ 101.3 ॥

రాజానం మానుషం ప్రాహుః దేవత్వే స మతో మమ ।

యస్య ధర్మార్థసహితం వృత్తమాహురమానుషమ్ ॥ 101.4 ॥

కేకయస్థే చ మయి తు త్వయి చారణ్యమాశ్రితే ।

దివమార్యో గతో రాజా యాయజూకః సతాం మతః ॥ 101.5 ॥

నిష్క్రాంతమాత్రే భవతి సహసీతే సలక్షణే ।

దుఃఖశోకాభిభూతస్తు రాజా త్రిదివమభ్యగాత్ ॥ 101.6 ॥

ఉత్తిష్ట పురుషవ్యాఘ్రు క్రియతాముదకం పితుః ।

అహం చాయం చ శత్రుఘ్నః పూర్వమేవ కృతోదకౌ ॥ 101.7 ॥

ప్రియేణ ఖలు దత్తం హి పితృలోకేషు రాఘవ ।

అక్షయ్యం భవతీత్యాహుః భవాంశ్చైవ పితుః ప్రియః ॥ 101.8 ॥

త్వామేవ శోచంస్తవ దర్శనేఘ్నః, త్వయ్యేవ సక్తామనివర్త్య బుద్ధిమ్ ।

త్వయా విహీనస్తవ శోకరుగ్గః, త్వాం సంస్మరన్నస్తమితః పితా తే ॥ 101.9 ॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ఏకోత్తరశతతమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ద్వ్యధికశతతమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

తాం శ్రుత్వా కరుణాం వాచం పితుర్మరణసంహితామ్ ।

రాఘవో భరతేనోక్తాం బభూవ గతచేతనః ॥ 102.1 ॥ (2 సార్లు)

తం తు వజ్రమివోత్సుప్తమ్ ఆహవే దానవారిణా ।

వాగ్వజ్రం భరతేనోక్తమ్ అమనోజ్ఞం పరస్తపః ॥ 102.2 ॥

ప్రగృహ్య బాహూ రామో వై పుష్పితాగ్రో యథా ద్రుమః ।

వనే పరశునా కృత్తః తథా భువి పపాత హ ॥ 102.3 ॥

తథా నిపతితం రామం జగత్యాం జగతీపతిమ్ ।

కూలఘాతపరిశ్రాంతం ప్రసుప్తమివ కుంజరమ్ ॥ 102.4 ॥

భ్రాతరస్తే మహేష్వాసం సర్వతశ్శోకకర్చితమ్ ।

రుదంతస్సహ వైదేహ్యో సిషిచుస్సలిలేన వై ॥ 102.5 ॥

స తు సంజ్ఞాం పునర్లబ్ధ్యా నేత్రాభ్యామాస్రముత్ప్రుజన్ ।

ఉపాక్రామత కాకుత్స్థః కృపణం బహుభాషితుమ్ ॥ 102.6 ॥

స రామస్వర్గతం శ్రుత్వా పితరం పృథివీపతిమ్ ।
 ఉవాచ భరతం వాక్యం ధర్మాత్మా ధర్మసంహితమ్ ॥ 102.7 ॥

కిం కరిష్యామ్యయోధ్యాయాం తాతే దిష్టాం గతిం గతే ।
 కస్తాం రాజవరాధీనామ్ అయోధ్యాం పాలయిష్యతి ॥ 102.8 ॥

కిం ను తస్య మయా కార్యం దుర్జాతేన మహాత్మనః ।
 యో మృతో మమ శోకేన మయా చాపి న సంస్కృతః ॥ 102.9 ॥

అహెలా భరత సిద్ధార్థః యేన రాజా త్వయాఽనఘ ।
 శత్రుఘ్నీన చ సర్వేషు ప్రేతకృత్యేషు సత్కృతః ॥ 102.10 ॥

నిష్ప్రధానామనేకాగ్రాం నరేంద్రేణ వినా కృతామ్ ।
 నివృత్తవనవాసోఽపి నాయోధ్యాం గన్తుముత్సహే ॥ 102.11 ॥

సమాప్తవనవాసం మామ్ అయోధ్యాయాం పరస్తప ।
 కో ను శాసిష్యతి పునః తాతే లోకాన్తరం గతే ॥ 102.12 ॥

పురా ప్రేక్ష్య సువృత్తం మాం పితా యాన్యాహ సాన్వయన్ ।
 వాక్యాని తాని శ్రోష్యామి కుతః కర్ణసుఖాన్యహమ్ ॥ 102.13 ॥

ఏవముక్త్యా స భరతం భార్యమభ్యేత్య రాఘవః ।
 ఉవాచ శోకసన్తప్తః పూర్ణచంద్రనిభాననామ్ ॥ 102.14 ॥

సీతే మృతస్తే శ్వశురః పిత్రా హీనోఽసి లక్షణ ।
 భరతో దుఃఖమాచష్టే స్వర్గతం పృథివీపతిమ్ ॥ 102.15 ॥

తతో బహుగుణం తేషాం బాష్పం నేత్రేష్వజాయత ।
 తథా బ్రువతి కాకుత్స్థే కుమారాణాం యశస్వినామ్ ॥ 102.16 ॥

తతస్తే భ్రాతరస్సర్వే భృశమాశ్వాస్య రాఘవమ్ ।
 అబ్రువన్ జగతీభర్తుః క్రియతాముదకం పితుః ॥ 102.17 ॥

సా సీతా శ్వశురం శ్రుత్వా స్వర్గలోకగతం నృపమ్ ।
 నేత్రాభ్యామశ్రుపూర్ణాభ్యామ్ అశకన్నేక్షితుం పతిమ్ ॥ 102.18 ॥

సాన్వయిత్వా తు తాం రామః రుదన్తిం జనకాత్మజామ్ ।
 ఉవాచ లక్షణం తత్ర దుఃఖితో దుఃఖితం వచః ॥ 102.19 ॥

ఆనయేంగుదిపిణ్యాకం చీరమాహర చోత్తరమ్ ।
 జలక్రియార్థం తాతస్య గమిష్యామి మహాత్మనః ॥ 102.20 ॥

సీతా పురస్తాద్వ్రజతు త్వమేనామభితో వ్రజ ।
 అహం పశ్చాద్గమిష్యామి గతిర్హ్యేషా సుదారుణా ॥ 102.21 ॥

తతో నిత్యానుగస్తేషాం విదితాత్మా మహామతిః ।

మృదుర్దాస్తశ్చ శాస్తశ్చ రామే చ దృఢభక్తిమాన్ ॥ 102.22 ॥

సుమన్త్రస్తైర్బృపసుతైః సార్థమాశ్వాస్య రాఘవమ్ ।

అనాతారయదాలమ్భ్య నదీం మందాకినీం శివామ్ ॥ 102.23 ॥

తే సుతీర్థాం తతః కృచ్ఛాత్ ఉపాగమ్య యశస్వినః ।

నదీం మన్దాకినీం రమ్యాం సదా పుష్పితకాననామ్ ॥ 102.24 ॥

శీఘ్రస్రోతసమాసాద్య తీర్థం శివమకర్షమమ్ ।

సిషిచుస్తూదకం రాజ్ఞే తత్రైతత్తే భవత్వితీ ॥ 102.25 ॥

ప్రగృహ్య చ మహీపాలః జలపూరితమంజలిమ్ ।

దిశం యామ్యామభిముఖః రుదన్ వచనమబ్రవీత్ ॥ 102.26 ॥

ఏతత్తే రాజశార్దూల విమలం తోయమక్షయమ్ ।

పితృలోకగతస్యాద్య మద్దత్తముపతిష్ఠతు ॥ 102.27 ॥

తతో మన్దాకినీతీరాత్ ప్రత్యుత్తిర్య స రాఘవః ।

పితుశ్చకార తేజస్వీ నివాపం భ్రాతృభిస్సహ ॥ 102.28 ॥

ఐంగుదం బదరీమిశ్రం పిణ్యాకం దర్భసంస్తరే ।

న్యస్య రామస్సుదుఃఖార్తః రుదన్ వచనమబ్రవీత్ ॥ 102.29 ॥

ఇదం భుంక్ష్వ మహారాజ ప్రీతో యదశనా వయమ్ ।

యదన్నః పురుషో భవతి తదన్నాస్తస్య దేవతాః ॥ 102.30 ॥

తతస్తేనైవ మార్గేణ ప్రత్యుత్తిర్య నదీతటాత్ ।

ఆరురోహ నరవ్యాఘ్రుః రమ్యసానుం మహీధరమ్ ॥ 102.31 ॥

తతః పర్ణకుటీద్వారమ్ ఆసాద్య జగతీపతిః ।

పరిజగ్రాహ బాహుభ్యామ్ ఉభౌ భరతలక్ష్మణౌ ॥ 102.32 ॥

తేషాం తు రుదతాం శబ్దాత్ ప్రతిశ్రుత్కోఽభవద్గిరౌ ।

భ్రాతృణాం సహ వైదేహ్యః సింహానామివ నర్దతామ్ ॥ 102.33 ॥

మహాబలానాం రుదతాం కుర్వతాముదకం పితుః ।

విజ్ఞాయ తుములం శబ్దం త్రస్తా భరతసైనికాః ॥ 102.34 ॥

అబ్రువంశ్చాపి రామేణ భరతస్సంగతో ధ్రువమ్ ।

తేషామేవ మహాశ్చబ్దః శోచతాం పితరం మృతమ్ ॥ 102.35 ॥

అథ వాసాన్ పరిత్యజ్య తం సర్వేఽభిముఖాస్స్వనమ్ ।

అప్యేకమనసో జగ్ముః యథాస్థానం ప్రధావితాః ॥ 102.36 ॥

హయైరన్యే గజైరన్యే రథైరన్యే స్వలంకృతైః ।

సుకుమారాస్తథైవాన్యే పద్భిరేవ నరా యయుః ॥ 102.37 ॥

అచిరప్రోషితం రామం చిరవిప్రోషితం యథా ।

ద్రష్టుకామో జనస్సర్వః జగామ సహసా ౨౨ శ్రమమ్ ॥ 102.38 ॥

భ్రాతృణాం త్వరితాస్తత్ర ద్రష్టుకామాస్సమాగమమ్ ।

యయుర్బహువిధైర్యావైః ఖురనేమిస్వనాకులైః ॥ 102.39 ॥

సా భూమిర్బహుభిర్యావైః ఖురనేమిసమాహతా ।

ముమోచ తుములం శబ్దం ద్యౌరివాభ్రసమాగమే ॥ 102.40 ॥

తేన విత్రాసితా నాగాః కరేణుపరివారితాః ।

ఆవాసయన్తో గంధేన జగ్మురన్యద్వనం తతః ॥ 102.41 ॥

వరాహవృకసంఘాశ్చ మహిషాస్సర్పవానరాః ।

వ్యాఘ్రగోకర్ణగవయాః విత్రేసుః పృషతైస్సహ ॥ 102.42 ॥

రథాంగసాహ్వో నత్యూహాః హంసాః కారణ్ణవాః ప్లవాః ।

తథా పుంస్కోకిలాః క్రౌంచాః విసంజ్ఞా భేజిరే దిశః ॥ 102.43 ॥

తేన శబ్దేన విత్రస్తైః ఆకాశం పక్షిభిర్వృతమ్ ।

మనుష్యైరావృతా భూమిః ఉభయం ప్రబభౌ తదా ॥ 102.44 ॥

తతస్తం పురుషవ్యాఘ్రం యశస్వినమరిన్దమమ్ ।

ఆసీనం స్థండిలే రామం దదర్శ సహసా జనః ॥ 102.45 ॥

విగర్హమాణః కైకేయీం సహితో మంథరామపి ।

అభిగమ్య జనో రామం బాష్పపూర్ణముఖో ౨ భవత్ ॥ 102.46 ॥

తాన్నరాన్ బాష్పపూర్ణాక్షాన్ సమీక్ష్యాథ సుదుఃఖితాన్ ।

పర్యష్వజత ధర్మజ్ఞః పితృవన్మాతృవచ్ఛ సః ॥ 102.47 ॥

స తత్ర కాంశ్చిత్ పరిషస్వజే నరాన్, నరాశ్చ కేచిత్తు తమభ్యవాదయన్ ।

చకార సర్వాన్ సవయస్యబాంధవాన్, యథా ౨ ర్హమాసాద్య తదా నృపాత్మజః ॥ 102.48 ॥

స తత్ర తేషాం రుదతాం మహాత్మనాం, భువం చ ఖం చానునినాదయన్ స్వనః ।

గుహా గిరీణాం చ దిశశ్చ సన్తతం, మృదంగఘోషప్రతిమః ప్రశుశ్రువే ॥ 102.49 ॥

(2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే ద్వివింశతశతతమస్కంధః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే త్కుత్తరశతతమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

వసిష్ఠః పురతః కృత్వా దారాన్ దశరథస్య చ ।

అభిచక్రామ తం దేశం రామదర్శనతర్షితః ॥ 103.1 ॥ (2 సార్లు)

రాజపత్న్యశ్చ గచ్ఛంత్యః మన్దం మన్దాకినీం ప్రతి ।

దదృశుస్తత్ర తత్తీర్థం రామలక్ష్మణసేవితమ్ ॥ 103.2 ॥

కౌసల్యా బాష్పపూర్ణేన ముఖేన పరిశుష్యతా ।

సుమిత్రామబ్రవీద్దీనా యాశ్చాన్య రాజయోషితః ॥ 103.3 ॥

ఇదం తేషామనాథానాం క్లిష్టమక్లిష్టకర్మణామ్ ।

వనే ప్రాక్యేవలం తీర్థం యే తే నిర్విషయాకృతాః ॥ 103.4 ॥

ఇతః సుమిత్రే పుత్రస్తే సదా జలమతన్ద్రితః ।

స్వయం హరతి సౌమిత్రీః మమ పుత్రస్య కారణాత్ ॥ 103.5 ॥

జఘన్యమపి తే పుత్రః కృతవాన్ష తు గర్హితః ।

భ్రాతుర్యదర్థసహితం సర్వం తద్విహితం గుణైః ॥ 103.6 ॥

అద్యాయమపి తే పుత్రః క్లేశానామతథోచితః ।

నీచానర్థసమాచారం సజ్జం కర్మ ప్రముంచతు ॥ 103.7 ॥

దక్షిణాగ్రేషు దర్భేషు సా దదర్శ మహీతలే ।

పితురింగుదిపిణ్యాకం న్యస్తమాయతలోచనా ॥ 103.8 ॥

తం భూమౌ పితురార్తేన న్యస్తం రామేణ వీక్ష్య సా ।

ఉవాచ దేవీ కౌసల్యా సర్వా దశరథస్త్రియః ॥ 103.9 ॥

ఇదమిక్ష్వాకునాథస్య రాఘవస్య మహాత్మనః ।

రాఘవేణ పితుర్దత్తం పశ్యతైతద్యథావిధి ॥ 103.10 ॥

తస్య దేవసమానస్య పార్థివస్య మహాత్మనః ।

నైతదౌపయికం మన్యే భుక్తభోగస్య భోజనమ్ ॥ 103.11 ॥

చతురన్తాం మహీం భుక్త్వా మహేహంద్రసదృశో విభుః ।

కథమింగుదిపిణ్యాకం స భుంక్తే వసుధాఽధిపః ॥ 103.12 ॥

అతో దుఃఖతరం లోకే న కించిత్ ప్రతిభాతి మా ।

యత్ర రామః పితుర్దద్యాత్ ఇంగుదీక్షోదమృద్ధిమాన్ ॥ 103.13 ॥

రామేణేఙ్గుదిపిణ్యాకం పితుర్దత్తం సమీక్ష్య మే ।

కథం దుఃఖేన హృదయం న స్ఫోటతి సహస్రధా ॥ 103.14 ॥

శ్రుతిస్తు ఖల్వియం సత్యా లౌకికీ ప్రతిభాతి మా ।

యదన్నః పురుషో భవతి తదన్నాస్తస్య దేవతాః ॥ 103.15 ॥

ఏవమార్తాం సపత్యస్తాః జగ్మురాశ్వాస్య తాం తదా ।

దద్యశుశ్చాశ్రమే రామం స్వర్గచ్యుతమివామరమ్ ॥ 103.16 ॥

సర్వభోగైః పరిత్యక్తం రామం సప్రేక్ష్య మాతరః ।

ఆర్తా ముముచురశ్రూణి సస్వరం శోకకర్పితాః ॥ 103.17 ॥

తాసాం రామస్సముత్థాయ జగ్రాహ చరణాన్ శుభాన్ ।

మాత్యూణాం మనుజవ్యాఘ్రః సర్వాసాం సత్యసంగరః ॥ 103.18 ॥

తాః పాణిభిస్సుఖస్పర్శైః మృద్వంగుళితలైశ్చుభైః ।

ప్రమమార్జ్ఘా రజః పృష్ఠాత్ రామస్యాయతలోచనాః ॥ 103.19 ॥

సామిత్రిరపి తాస్సర్వాః మాత్యూస్సప్రేక్ష్య దుఃఖితః ।

అభ్యవదయతాసక్తం శనై రామాదనన్తరమ్ ॥ 103.20 ॥

యథా రామే తథా తస్మిన్ సర్వా వవృతిరే స్త్రియః ।

వృత్తిం దశరథాజ్ఞాతే లక్ష్మణే శుభలక్షణే ॥ 103.21 ॥

సీతాఽపి చరణాంస్తాసామ్ ఉపసంగృహ్య దుఃఖితా ।

శ్వశ్రూణామశ్రుపూర్ణాక్షీ సా బభూవాగ్రతస్త్రితా ॥ 103.22 ॥

తాం పరిష్వజ్య దుఃఖార్తాం మాతా దుహితరం యథా ।

వనవాసకృశాం దీనాం కౌసల్యా వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 103.23 ॥

విదేహరాజస్య సుతా స్నుషా దశరథస్య చ ।

రామపత్నీ కథం దుఃఖం సమ్రూప్తా నిర్జనే వనే ॥ 103.24 ॥

పద్మమాతపసన్తప్తం పరిక్లిష్టమివోత్పలమ్ ।

కాంచనం రజసా ధ్వస్తం క్లిష్టం చంద్రమివామ్బుదైః ॥ 103.25 ॥

ముఖం తే ప్రేక్ష్య మాం శోకః దహత్యగ్నిరివాశ్రయమ్ ।

భృశం మనసి వైదేహి వ్యసనారణిసంభవః ॥ 103.26 ॥

బ్రువన్త్యామేవమార్తాయాం జనన్యాం భరతాగ్రజః ।

పాదావాసాద్య జగ్రాహ వసిష్ఠస్య చ రాఘవః ॥ 103.27 ॥

పురోహితస్యాగ్ని సమస్య వై తదా, బృహస్పతేరింద్ర ఇవామరాధిపః ।

ప్రగృహ్య పాదౌ సుసమ్ృద్ధతేజసః, సహైవ తేనోపవివేశ రాఘవః ॥ 103.28 ॥

తతో జఘన్యం సహితైస్సమన్త్రిభిః, పురప్రధానైశ్చ సహైవ సైనికైః ।

జనేన ధర్మజ్ఞతమేన ధర్మవాన్ ఉపోపవిష్ఠో భరతస్తదాగ్రజమ్ ॥ 103.29 ॥

ఉపోపవిష్టస్తు తథా స వీర్యవాన్, తపస్వివేషేణ సమీక్ష్య రాఘవమ్ ।

శ్రీయా జ్వలంతం భరతః కృతాజ్ఞలిః, యథా మహేంద్రః ప్రయతః ప్రజాపతిమ్ ॥ 103.30॥

కిమేష వాక్యం భరతోఽద్య రాఘవం, ప్రణమ్య సత్కృత్య చ సాధు వక్ష్యతి ।

ఇతీవ తస్యార్యజనస్య తత్త్వతః, బభూవ కౌతూహలముత్తమం తదా ॥ 103.31 ॥

స రాఘవస్సత్యధృతిశ్చ లక్షణః, మహానుభావో భరతశ్చ ధార్మికః ।

వృతాస్సుహృద్భిశ్చ విరేజురధ్వరే, యథా సదస్వైస్సహితాస్త్రయోఽగ్నయః ॥ 103.32॥

(2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే త్కుత్తరశతతమస్సర్గః

అథ చతురుత్తరశతతమస్సర్గః

తం తు రామః సమాజ్ఞాయ భ్రాతరం గురువత్సలమ్ ।

లక్షణేన సహ భ్రాత్రా ప్రష్టుం సముపచక్రమే ॥ 104.1 ॥

శ్రీరామస్తుతిః - ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।

లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః - ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితం ।

యః పఠేత్ రామచరితం సర్వసాపైః ప్రముచ్యతే ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ క్షమావ్రార్థనా - యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।

తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్ -

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।

కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్ - శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

